

TALLER DE COMPRENSIÓN: ¡DESCODIFICA EL MENSAJE!

Comprender lo que escuchamos nos conecta con las ideas de los demás.

EVALUACIÓN DIAGNÓSTICA DE COMPRENSIÓN LECTORA: 6.º DE PRIMARIA

1. MARCO DE REFERENCIA: LOMLOE Y MCER

- Nivel MCER A2+/B1.1: Al iniciar 6.º de primaria, el alumnado debe ser capaz de comprender textos continuados de cierta complejidad, identificando tanto la idea principal como detalles específicos, deduciendo el significado de palabras por el contexto e infiriendo la intención del autor.
- Procesos de lectura PIRLS/LOMLOE: La prueba se divide deliberadamente en tres niveles de procesamiento cognitivo para evaluar la competencia lectora global:
  - a. Comprensión literal (40%): Localización y extracción de información explícita.
  - b. Comprensión inferencial (40%): Integración de ideas, deducción de causas/consecuencias e interpretación de significados implícitos.
  - c. Juicio crítico y reflexión (20%): Valoración del contenido, la postura del autor y conexión con su experiencia personal.

2. JUSTIFICACIÓN DE LA TIPIFICACIÓN DE PREGUNTAS

- Tipo test (3 opciones) para lo literal:
  - Minimiza la carga de redacción y evalúa puramente la capacidad de escaneo y discriminación de datos explícitos sin interferencia de la expresión escrita.
- Preguntas abiertas para lo inferencial y crítico:
  - Obliga a poner en marcha procesos de razonamiento superior donde el alumno debe argumentar, sintetizar y justificar con sus propias palabras.

PRUEBA INICIAL DE COMPRENSIÓN LECTORA

GLOSARIO COMPLETO (ORDEN ALFABÉTICO)

1. **Astronómico/a:** Relacionado con la astronomía, la ciencia que estudia los astros, los planetas y el universo.
  2. **Desentrañar:** Averiguar el sentido de algo que está oculto, confuso o es difícil de comprender.
  3. **Enigma:** Algo difícil de entender, un misterio o un acertijo que requiere ser resuelto mediante pistas.
  4. **Escaneado/a:** Imagen o documento en papel que se ha digitalizado para poder verse en una pantalla.
  5. **Navegación:** Ciencia o técnica que permite guiar y orientar un vehículo (como un barco o un avión) para saber dónde está y hacia dónde va.
  6. **Notificación:** Aviso breve o mensaje que aparece en la pantalla de un dispositivo para informar de algo.
  7. **Preservar (o Memoria):** Proteger y cuidar objetos o recuerdos del pasado para evitar que se pierdan o se estropeen con el tiempo.
  8. **Rotulado/a:** Que lleva un título, letrero o etiqueta escrita para identificar lo que es o qué contiene.
  9. **Servicio (Puerta de...):** Acceso o zona de un edificio reservado para las tareas de mantenimiento, limpieza o almacenamiento.
  10. **Subterráneo/a:** Espacio o habitación que se encuentra por debajo de la superficie del suelo o del edificio.
- ¿Qué palabra del glosario creías conocer, pero has descubierto que tenía un significado diferente en el texto?
  - Elige una palabra que no solías utilizar en tus redacciones y escribe una oración inventada usándola correctamente.

PRUEBA INICIAL DE COMPRENSIÓN LECTORA

Lee atentamente el siguiente texto antes de responder a las preguntas.

EL ENIGMA DEL ARCHIVO CERO

Mateo miró la pantalla de su tableta con los ojos abiertos de par en par. Mientras sus compañeros de clase terminaban el proyecto sobre historia antigua, una extraña notificación había parpadeado en el margen superior: «Archivo cero detectado. ¿Deseas desentrañar el pasado?».

Llevado por la curiosidad, presionó el enlace. La pantalla no mostró un virus ni un juego de ordenador, sino el plano escaneado de su propio colegio, fechado en 1924. Pero había algo mal en aquel mapa antiguo: justo debajo del aula de música figuraba una habitación subterránea rotulada como «El Refugio de los Libros Olvidados».

Durante el recreo, Mateo convenció a su amiga Valeria para investigar el sótano. Bajaron las escaleras de piedra que la puerta de servicio solía mantener cerradas. Al fondo del pasillo, tras un montón de sillas rotas, encontraron una vieja puerta de madera con una cerradura de bronce brillante, sorprendentemente libre de polvo.

Valeria sacó su linterna y apuntó hacia el suelo. Allí no había ningún tesoro con monedas de oro, sino decenas de cajas de madera llenas de diarios, mapas astronómicos e instrumentos de navegación del siglo pasado.

—Esto no es un escondite cualquiera —susurró Valeria con una sonrisa de emoción—. Es la memoria de la escuela... y alguien la ha estado cuidando hasta hoy.

BLOQUE 1: COMPRENSIÓN LITERAL

¿Qué es? Es tu capacidad de rastreador/a. Consiste en encontrar los datos concretos que están escritos de forma explícita en el texto.

¿Para qué sirve? Es el primer paso para no perderte: te asegura que tienes bien claros los hechos, los lugares, las fechas y los personajes antes de sacar conclusiones.

Marca únicamente la opción correcta en cada pregunta:

1. ¿En qué año estaba fechado el mapa antiguo que encontró Mateo?
  - ☐ En 2024.
  - ☐ En 1924.
  - ☐ En 1824.

2. ¿Dónde se encontraba la habitación subterránea según el plano?

- ☐ Debajo del aula de música.
- ☐ Detrás de la biblioteca principal.
- ☐ En el patio del recreo.

3. ¿Qué había realmente dentro de las cajas de madera del sótano?

- ☐ Monedas de oro y joyas antiguas.
- ☐ Virus informáticos y tabletas viejas.
- ☐ Diarios, mapas astronómicos e instrumentos de navegación.

BLOQUE 2: COMPRENSIÓN INFERENCIAL

¿Qué es? Es tu capacidad de detective. Consiste en conectar las pistas que da el autor para descubrir información que no está escrita directamente.

¿Para qué sirve? Te permite leer entre líneas, entender las intenciones de los personajes y comprender el verdadero sentido de la historia.

Responde con tus propias palabras, justificando tus respuestas:

1. ¿Por qué la cerradura de la puerta estaba «sorprendentemente libre de polvo» a pesar de estar en un sótano viejo? ¿Qué nos sugiere este detalle?

2. Explica por qué Valeria dice que la habitación «es la memoria de la escuela y alguien la ha estado cuidando».

BLOQUE 3: JUICIO CRÍTICO Y REFLEXIÓN.

¿Qué es? Es tu capacidad de pensador/a independiente. Consiste en dar tu opinión fundada sobre lo que has leído y conectarlo con tu propia vida o el mundo.

¿Para qué sirve? Es el nivel más profundo de la lectura: demuestra que no solo has entendido la historia, sino que eres capaz de juzgarla, aprender de ella y aportar tus propias ideas.

Responde argumentando tu punto de vista:

1. Si pudieras encontrar un «Refugio de Objetos Olvidados» en tu colegio o en tu casa, ¿qué tres objetos actuales guardarías hoy para que los niños del año 2124 sepan cómo era tu vida?

Justifica tu elección.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

GUÍA DE CORRECCIÓN PARA EL PROFESORADO (10 PUNTOS)

PÁGINA 1: ACTIVACIÓN LÉXICA Y GLOSARIO

- Formática / Sin puntuación cuantitativa: Sirve al docente para valorar el nivel de conciencia léxica y autonomía lectora del alumno antes de abordar el texto.

BLOQUE 1: COMPRENSIÓN LITERAL (3 PUNTOS / 30%) Evaluación cuantitativa directa:

- Pregunta 1: b) En 1924. (1 pts.)
- Pregunta 2: a) Debajo del aula de música. (1 pts.)
- Pregunta 3: c) Diarios, mapas astronómicos e instrumentos de navegación. (1 pts.)

BLOQUE 2: COMPRENSIÓN INFERENCIAL (5 PUNTOS / 50%) Evaluación cualitativa de razonamiento:

- Pregunta 4: La cerradura sin polvo (2,5 puntos)
  - Excelente (2,5 pts.): Infiere que la puerta se utiliza con frecuencia o que alguien ha estado entrando al sótano recientemente en secreto.
  - Aceptable (1,25 pts.): Observa que la puerta está limpia, pero no concluye la presencia o uso reciente por parte de alguien.
  - Insuficiente (0 pts.): Copia literalmente el texto sin inferir o da explicaciones ajenas a la historia.
- Pregunta 5: La memoria de la escuela (2,5 puntos)
  - Excelente (2,5 pts.): Relaciona los objetos (diarios/mapas) con la historia de las personas que pasaron por el centro y la intención consciente de alguien por preservar ese legado.
  - Aceptable (1,25 pts.): Menciona que los objetos son antiguos sin llegar a conectar con el concepto global de «memoria» o «cuidado».
  - Insuficiente (0 pts.): Respuestas vagas o inconclusas.

BLOQUE 3: JUICIO CRÍTICO Y REFLEXIÓN (2 PUNTOS / 20%).

- Pregunta 6: El refugio para el año 2124 (2 puntos)
  - Excelente (2 pts.): Selecciona 3 objetos actuales representativos y justifica de forma coherente por qué ayudarán a comprender la vida actual en el siglo XXII.
  - Aceptable (1 pts.): Nombra los 3 objetos, pero las razones son superficiales («porque sí»), o justifica adecuadamente solo 1 o 2 objetos.
  - Insuficiente (0 pts.): No nombra los 3 objetos o no aporta justificación.

TALLER DE COMPREENSIÓ: DESCODIFICA EL MISSATGE!

Comprendre allò que escoltem ens connecta amb les idees dels altres.

@tolobv

AVALUACIÓ DIAGNÒSTICA DE COMPREENSIÓ LECTORA: 6è DE PRIMÀRIA

1. MARC DE REFERÈNCIA: LOMLOE I MCER

- Nivell MCER A2+/B1.1: En iniciar 6è de primària, l'alumnat ha de ser capaç de comprendre textos continuats de certa complexitat, identificant tant la idea principal com detalls específics, deduint el significat de paraules pel context i inferint la intenció de l'autor.
- Processos de lectura PIRLS/LOMLOE: La prova es divideix deliberadament en tres nivells de processament cognitiu per avaluar la competència lectora global:
  - a. Comprensió literal (40%): localització i extracció d'informació explícita.
  - b. Comprensió inferencial (40%): integració d'idees, deducció de causes/conseqüències i interpretació de significats implícits.
  - c. Judici crític i reflexió (20%): valoració del contingut, la postura de l'autor i connexió amb la seva experiència personal.

2. JUSTIFICACIÓ DE LA TIPIFICACIÓ DE PREGUNTES

- Tipus test (3 opcions) per al que és literal:
  - Minimitza la càrrega de redacció i avalua purament la capacitat d'escaneig i de discriminació de dades explícites sense interferència de l'expressió escrita.
- Preguntes obertes per al que és inferencial i crític:
  - Obliga a posar en marxa processos de raonament superior on l'alumne ha d'argumentar, sintetitzar i justificar amb les paraules pròpies.

PROVA INICIAL DE COMPRENSIÓ LECTORA

GLOSSARI (ORDRE ALFABÈTIC)

LA MEVA PREPARACIÓ LECTORA: EL PODER DEL VOCABULARI.

Per què llegim aquest glossari abans? Perquè el teu cervell no hagi de «frenar de cop» mentre llegeix la història. Conèixer aquestes paraules abans t'ajuda a mantenir el fil de la lectura sense perdre't.

Glossari de «L'increïble viatge pel cos humà» (Ordre alfabètic)

1. **Aparell:** Conjunt d'òrgans diferents que treballen coordinats per acomplir una funció vital.
  2. **Bacteri:** Microorganisme d'una sola cèl·lula, microscòpic i invisible a ull nu.
  3. **Bategar:** Fer moviments d'expansió i contracció de manera quotidiana i rítmica (com el cor).
  4. **Circulació:** Moviment continu de la sang a través dels vasos sanguinis per tot el cos.
  5. **Divulgació:** Acció de fer accessible al públic general coneixements científics o complexos.
  6. **Fascinant:** Que atreu enormement l'atenció o l'interès d'algú per la seva raresa o bellesa.
  7. **Impuls:** Senyal elèctric o missatge ultraràpid que viatja a través del sistema nerviós.
  8. **Involuntari/ària:** Acció o moviment que el cos fa automàticament, sense que ho decidim de forma conscient.
  9. **Microscòpic/a:** Tan petit que només es pot veure amb l'ajuda d'un microscopi.
  10. **Pampalluguejar:** Obrir i tancar els ulls de manera ràpida i repetida (com quan ens entra pols o ens enlluerna el sol). També es diu quan una llum s'encén i s'apaga de cop.
  11. **Receptor:** Cèl·lula o òrgan especialitzat a captar senyals de l'entorn (com el fred, el dolor o la llum).
- Quina paraula del glossari creies conèixer, però has descobert que tenia un significat diferent o més precís? Explica què has après.
  - Tria una paraula del glossari que no utilitzessis gaire sovint i escriu una frase inventada usant-la correctament.

PROVA INICIAL DE COMPRENSIÓ LECTORA

Llegeix atentament el següent text abans de respondre a les preguntes.

L'INCREÏBLE VIATGE PEL COS HUMÀ

L'Aina va trobar aquell llibre de divulgació científica oblidat a l'últim prestatge de la biblioteca. La coberta, plena d'il·lustracions acolorides, deia: «100 secrets microscòpics del teu propi cos». Llevada per la curiositat, es va asseure a terra, va obrir la primera pàgina i va començar a llegir dades que la van deixar bocabadada.

Segons el text, el cor humà arriba a bategar unes 100.000 vegades al dia sense aturar-se mai, impulsant la circulació de la sang per quilòmetres de vasos sanguinis. Però el que més la va fascinar va ser descobrir que el cervell genera prou energia elèctrica per encendre una petita bombeta LED mitjançant els seus impulsos nerviosos.

En girar el full, l'Aina va llegir sobre els actes involuntaris: pampalluguejar o respirar són ordres automàtiques que el cervell executa sense que n'haguem de ser conscients. A més, va descobrir que tenim milers de receptors a la pell capaços de detectar canvis tèrmics en mil·lisegons, i que en el nostre aparell digestiu hi viuen milers de milions de bacteris beneficiosos que ens ajuden a transformar el menjar en energia.

Quan va sonar el timbre del pati, l'Aina va tancar el llibre amb un somriure. Va mirar les seves pròpies mans i va pensar que portava una màquina perfecta i invisible funcionant a ple rendiment a l'interior.

BLOC 1: COMPRENSIÓ LITERAL

Què és? És la teva capacitat de «rastrejador/a». Consisteix a trobar les dades concretes que estan escrites de forma explícita al text.

Per a què serveix? S'assegura que tens ben clars els fets, els llocs, les dates i els personatges abans de treure conclusions.

Marca únicament l'opció correcta a cada pregunta:

1. On va trobar l'Aina el llibre de divulgació científica?

- ☐ a) A la taula de la seva mestra de ciències.
- ☐ b) A l'últim prestatge de la biblioteca.
- ☐ c) Dins de la seva motxilla de l'escola.

2. Quantes vegades al dia arriba a bategar el cor humà segons el text?

- ☐ a) Unes 10.000 vegades.
- ☐ b) Unes 50.000 vegades.
- ☐ c) Unes 100.000 vegades.

3. Quina capacitat del cervell va fascinar especialment l'Aina?

- ☐ a) Que pot generar energia elèctrica per encendre una petita bombeta LED.
- ☐ b) Que pot emmagatzemar més informació que deu ordinadors junts.
- ☐ c) Que pot recordar tots els somnis que tenim des que naixem.

BLOC 2: COMPRENSIÓ INFERENCIAL

Què és? És la teva capacitat de «detectiu». Consisteix a connectar les pistes que dona l'autor per descobrir informació que no està escrita directament.

Per a què serveix? Et permet «llegir entre línies», entendre les intencions dels personatges i comprendre el sentit profund de la història.

Respon amb les teves pròpies paraules, justificant les teves respostes:

1. Per què creus que el text diu que les accions involuntàries (com respirar o pampalluguejar) són un «mecanisme intel·ligent» del cos? Què passaria si n'haguéssim de ser conscients a cada segon?

2. Quan l'Aina es mira les mans al final de la història, diu que porta una «màquina perfecta i invisible». A què es refereix exactament amb aquesta comparació?

BLOC 3: JUDICI CRÍTIC I REFLEXIÓ

Què és? És la teva capacitat de «pensador/a independent». Consisteix a donar la teva opinió fonamentada sobre el que has llegit i relacionar-ho amb la teva vida.

Per a què serveix? Demostra que no només has après la història, sinó que ets capaç de jutjar-la i aportar les teves pròpies idees.

Respon argumentant el teu punt de vista:

1. Si haguessis d'escriure un capítol nou per a aquest llibre sobre una curiositat del cos o de la ment humana que t'agradaria investigar, quin tema triaries i per què creus que seria important que els nens de la teva edat el coneguessin?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

GUIA DE CORRECCIÓ PER AL PROFESSORAT (10 PUNTS)

PÀGINA 1: ACTIVACIÓ LÈXICA I GLOSSARI

- Formativa / Sense puntuació quantitativa: Serveix al docent per valorar el nivell de consciència lèxica i d'autonomia lectora de l'alumnat abans d'abordar el text.

BLOC 1: COMPRENSIÓ LITERAL (3 PUNTS / 30%). Avaluació quantitativa directa:

- Pregunta 1: b) A l'últim prestatge de la biblioteca. (1 pts.)
- Pregunta 2: c) Unes 100.000 vegades. (1 pts.)
- Pregunta 3: a) Que pot generar energia elèctrica per encendre una petita bombeta LED. (1 pts.)

BLOC 2: COMPRENSIÓ INFERENCIAL (5 PUNTS / 50%). Avaluació qualitativa de raonament:

- Pregunta 4: Els actes involuntaris del cos (2,5 punts)
  - Excel·lent (2,5 pts.): Infereix que és un mecanisme d'eficiència/supervivència perquè ens permet concentrar-nos en altres coses; dedueix que si haguéssim de pensar a respirar o bategar, ens oblidaríem o ens esgotaríem mentalment.
  - Acceptable (1,25 pts.): Assenyala que és important per no morir o no oblidar-ho, però sense explicar clarament la millora en el funcionament global del cos.
  - Insuficient (0 pts.): Copia fragments literals sense inferir o dona explicacions no raonades.
- Pregunta 5: La «màquina perfecta i invisible» (2,5 punts)
  - Excel·lent (2,5 pts.): Explica que la comparació es refereix a com tots els òrgans i sistemes (cor, cervell, receptors) treballen de manera coordinada i automàtica dins del nostre cos sense que ho vegem a simple vista.
  - Acceptable (1,25 pts.): Diu que es refereix al cos humà o als seus òrgans, però sense relacionar la coordinació interna amb el concepte de «màquina».
  - Insuficient (0 pts.): Respostes mecanicistes simples o desconnectades de la lectura.

BLOC 3: JUDICI CRÍTIC I REFLEXIÓ (2 PUNTS / 20%).

- Pregunta 6: El nou capítol sobre el cos humà (2 punts)
  - Excel·lent (2 pts.): Tria un tema coherent relacionat amb el cos o la ment (ex. el son, la memòria, les emocions, els músculs) i justifica amb arguments madurs per què és un coneixement rellevant per a infants d'11-12 anys.
  - Acceptable (1 pts.): Nomena un tema de recerca, però la justificació és molt superficial («perquè m'agrada» o «perquè és divertit»).
  - Insuficient (0 pts.): No proposa cap tema o no argumenta la seva tria.